

Спори, пов'язані з реквізицією майна

Закон України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»

Примусове відчуження майна

- Приватна або комунальна власність

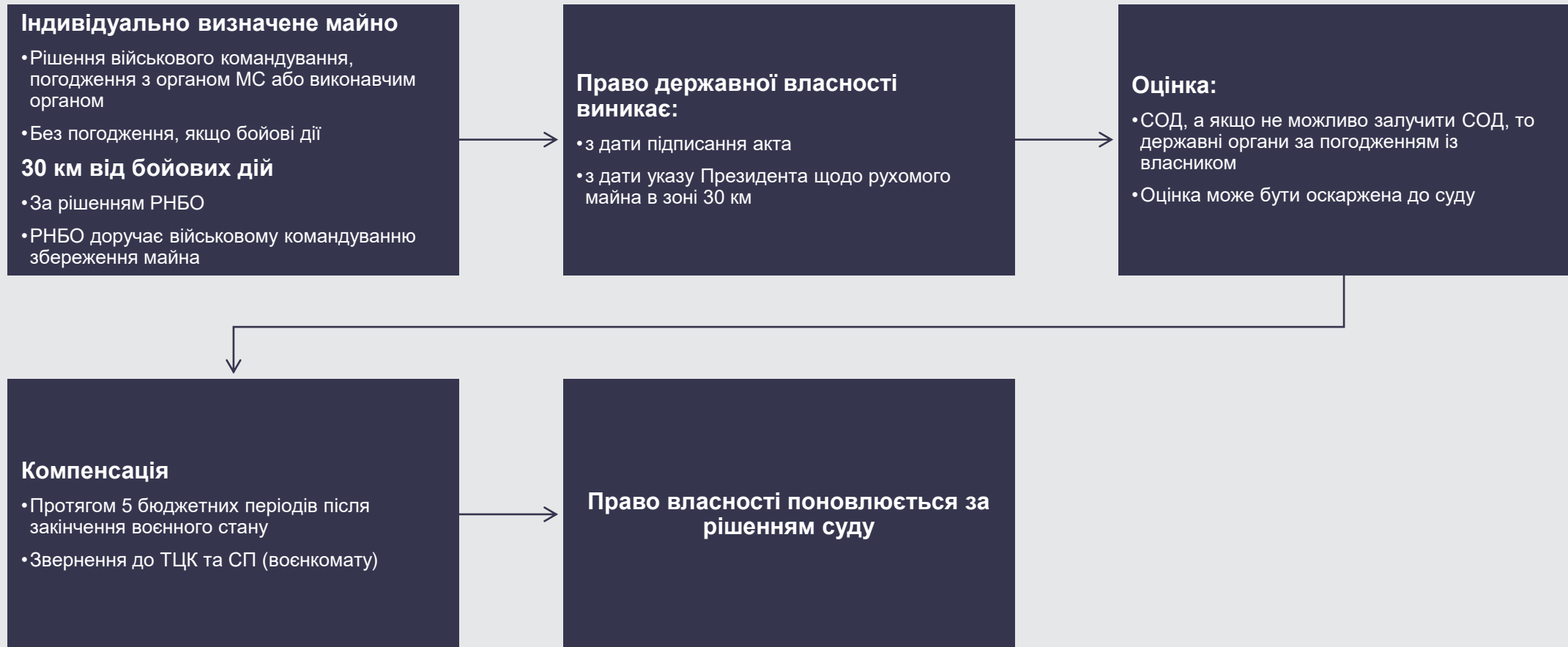

Вилучення майна

- Право господарського відання або оперативного управління

Примусове відчуження майна - позбавлення власника права власності на **індивідуально визначене майно**, що перебуває у приватній або комунальній власності та яке **переходить у власність держави** для використання в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану **за умови** попереднього або наступного повного відшкодування його вартості

Закон України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»

Закон України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»

Адміністративний суд (Закарпаття) [визнав](#) правомірним примусове відчуження автобусу «Tourismo RHD-L» у **компанії-нерезидента**. У позові відмовлено.

Адміністративний суд (Одеса) [відмовив](#) у позові щодо визнання протиправним дій ОК «Південь» та відшкодування збитків внаслідок вилучення **пшениці**. У позові відмовлено (право не порушене)

Адміністративний суд (Черкаси) [визнав](#) правомірним рішення **Робочої групи** (не «військового командування»), створеною ОВА, про вилучення Honda CR-V

Апеляційний суд (Чернівці) [визнав](#) підвідомчість спору до ТЦК та СП **про скасування оцінки майна** (колісного екскаватора) судам загальної юрисдикції.

Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»

- ✓ Враховуючи відсутність в Україні спеціальних підзаконних нормативно-правових актів щодо виплати компенсації за мобілізоване майно під час проведення антитерористичної операції на окремих територіях Донецької та Луганської областей, а також порядку визначення її розміру, суд вважає, що позивачами доведено, що певний **позитивний обов'язок з боку держави не був виконаний стосовно їх права власності на таке майно**, а тому порушення їх права, встановленого статтею 1 Першого протоколу до Конвенції, **підлягає захисту шляхом виплати компенсації від держави**.
- ✓ У зв'язку з вищезазначеним, позовні вимоги про стягнення виплати компенсації за мобілізоване майно у заявленому розмірі з урахуванням ринкової вартості майна не підлягають задоволенню.
- ✓ Визначаючи розмір такої **компенсації** за принципом розумності та справедливості, враховуючи фактичні обставини справи, використовуючи дискреційні повноваження та із урахуванням наведеної вище практики ЄСПЛ, виходячи з відсутності компенсації завданої шкоди впродовж тривалого часу; відсутність спеціального порядку її виплати та нездатність держави захищати власність у розумінні ЄСПЛ, суд приходить до висновку, що на користь позивачів стягненню підлягають грошові суми по 100 000 грн.
- ✓ Велика Палата **не прийняла** цю справу до розгляду.

Підприємства, установи і організації зобов'язані надавати під час мобілізації будівлі, споруди, транспортні та інші матеріально-технічні засоби Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, Оперативно-рятувальній службі цивільного захисту згідно з мобілізаційними планами **з наступним відшкодуванням** їх вартості в порядку, встановленому законом

Громадяни зобов'язані надавати в установленому порядку під час мобілізації будівлі, споруди, транспортні засоби та інше майно, **власниками яких вони є**, Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, Оперативно-рятувальній службі цивільного захисту **з наступним відшкодуванням** державою їх вартості в порядку, встановленому законом

[757/64569/16-ц](#)

✓ відмовлено у задоволенні позову через відсутність доказів фіксації передачі майна (апеляція)

[757/14424/20](#)

✓ задоволено виплату компенсації (апеляція)

Положення про військово-транспортний обов'язок, [Постанова КМУ № 1921 від 28.12.2000](#)

Військово-транспортний обов'язок установлюється з метою задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань на особливий період **транспортними засобами і технікою** і поширюється на центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації, у тому числі на залізниці, порти, пристані, аеропорти, нафтобази, автозаправні станції дорожнього господарства та інші підприємства, установи і організації, які забезпечують експлуатацію транспортних засобів, а також на громадян - власників транспортних засобів

Щодо відсутності в акті приймання-передачі транспортних засобів і техніки оцінки, то така **помилка є формальною**, оскільки: по-перше, Положенням №1921 такої оцінки не вимагається, по-друге, позивачем надано довідку про балансову вартість автомобіля, що передбачено пунктом 28 Положення №1921 ([Рішення суду](#))

Під час дії особливого періоду повернення транспортного засобу юридичним особам **не передбачено**, тому наведені вище положення норми права про те, що повернення транспортних засобів власнику здійснюється протягом 30 календарних днів з моменту оголошення демобілізації, на позивача не поширюються ([Верховний Суд](#))

Закон України «Про санкції»

Стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, **щодо яких така особа може прямо чи опосередковано** (через інших фізичних або юридичних осіб) **вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними**

Головне питання – чи може бути застосоване проникнення за корпоративну завісу?

- 1) Володимир Євтушенков (російський олігарх, власник 64% акцій АФК «Система»)
- 2) Віктор Янукович
- 3) Анатолій Торкунов (Ректор московського державного інституту міжнародних відносин МЗС рф)
- 4) Андрій Фалалєєв (Ректор Кримського федерального інституту ім. В.І. Вернадського)
- 5) Олег Полухін (Ректор Білгородського державного національного дослідницького університету) ...

Як реалізувати цю норму щодо українських компаній, якщо право власності належить підсанкційній особі опосередковано?

Закон України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів»

Юридичні особи (їх філії, представництва), що здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства України на території України,

- 1) засновником (учасником, акціонером) або бенефіціаром яких прямо або опосередковано є російська федерація та/або
- 2) у яких російська федерація прямо або опосередковано чи юридичні особи, засновником (учасником, акціонером) або бенефіціаром яких є російська федерація та/або
- 3) у яких російська федерація прямо або опосередковано має частку у статутному (складеному) капіталі, акції, паї, інше членство (участь у будь-якій формі) у юридичній особі

Питання пропорційності втручання

Контакти:

Олексій Колток

Радник | okoltok@sk.ua

Т. +380 44 499 6000

М. +380 97 659 6971

Музейний провулок, 10
Київ, 01001, Україна